

27.10.2016

OKM/41/040/2016

Jakelussa mainituille

Asia: Terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan yhteistyöryhmän asettaminen

Toimikausi

1.11.2016 - 31.12.2018

Tausta

Osallistuminen taide- ja kulttuuritoimintaan lisää terveyttä ja hyvinvointia, minkä lukuisat tutkimukset ja käytännön kokemukset ovat osoittaneet. Kulttuuritoimintaan osallistuminen pidentää elinikää, vaikuttaa koettuun terveydentilaan ja toiminta voidaan syystä rinnastaa terveyttä edistävään liikuntaan. Työyhteisöissä ja yrityksissä voidaan erilaisten ongelmatilanteiden ratkaisussa käyttää taidelähtöisiä menetelmiä. Ne auttavat myös tuottamaan uusia innovaatioita ja parantavat työhyvinvointia.

Toimintaa tulee kehittää niin, että se on integroitunut osaksi kaikkien hallinnonalojen käytäntöjä. Kunnissa ja tulevaisuudessa maakunnissa terveyttä ja hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuuritoiminta tulee nähdä hyvinvointitekijänä, toimintana, jota toteutetaan eri toimialojen yhteistyönä. Tulee tunnistaa elämänkaaren eri vaiheisiin liittyvien toimintayksiköiden (neuvola, päiväkotit, koulu, työ, terveyspalvelut, vanhainkodit ja palvelukeskukset jne.) mahdollisuudet kehittää omaa toimintaansa taide- ja kulttuuritoiminnan avulla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ryhmiin, jotka elämäntilanteesta tai sosioekonomisesta asemasta johtuen ovat muita heikommassa asemassa.

Vuosina 2010 - 2014 on eri tahojen yhteistyönä toteutettu valtakunnallista Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimintaohjelmaa, joka perustui Hanna-Liisa Liikasen vuonna 2010 laatimaan selvitystyöhön (Opetusministeriön julkaisuja 2010:1). Toimintaohjelmakaudella eri hallinnonalojen ja kentän asiantuntijoiden yhteistyöelimenä toimi sosiaali- ja terveysministeriön asettama poikkihallinnollinen Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -koordinaatio- ja seurantaryhmä (Toimintaohjelman loppuraportti, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2015:17).

Pääministeri Juha Sipilän strategisen hallitusohjelman Osaamisen ja koulutuksen kokonaisuuteen liittyvän kulttuurin kärkihankkeen (kärkihanke 4) tavoitteena on parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Hallitusohjelman mukaan kulttuurin hyvinvointimahdollisuudet pitäisi tunnistaa aiempaa paremmin. Kärkihankkeen puitteissa on tarkoitus laajentaa prosenttitaiteen periaatetta yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa taiteen hyvinvointivaikutusten tukemiseksi.

Hallitusohjelman Hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisuuteen sisältyvän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkihankkeen (kärkihanke 2) tavoitteena on, että eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toiminnassa otetaan käyttöön hyväksi havaittuja näyttöön perustuvia toimintamalleja, jotka edistävät nykyistä paremmin heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien hyvinvointia, terveyttä ja vastuunottokykyä. Yhteiskehittäminen ja poikkihallinnollinen yhteistyö ovat keskeisiä välineitä muutoksen aikaansaamiseksi.

Hyvin alkaneen poikkihallinnollisen yhteistyön jatkamiseksi ja hallitusohjelman tavoitteiden tukemiseksi asetetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan yhteistyöryhmä vuosiksi 2016-2018.

Tavoitteet

Terveyttä ja hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuuritoiminta sidotaan entistä vahvemmin osaksi yhteiskunnan eri sektoreiden toimintaa. Jokaisen oikeus ja tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua taide- ja kulttuuritoimintaan elämän eri vaiheissa toteutuu ja eri väestöryhmien väliset erot osallistumisessa kaventuvat.

Tehtävät

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan yhteistyöryhmän tehtävänä on:

- 1) Analysoida ja tehdä johtopäätöksiä terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan saavutettavuudesta väestötasolla sekä tunnistaa keskeiset kehittämisen alueet hallinnonaloilla erityisesti tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon ratkaisuihin.
- 2) Tehdä aloitteita terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan kehittämiseksi työelämässä innovatiivisuuden ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi.
- 3) Edistää uusien toimivien käytäntöjen käyttöönottoa valtionhallinnossa sekä kuntien, järjestöjen toiminnassa ja työelämässä yleisemminkin. Tämä vaatii vahvaa yhteistoimintaa eri ministeriöiden sekä muiden tahojen välillä.
- 4) Seurata taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksia koskevaa tutkimusta ja tehdä aloitteita tutkimuksen ja alan koulutuksen kehittämiseksi. Rohkaista kulttuurin hyvinvointivaikutusten tutkimuksen ja opetuksen verkoston luomista ja kehittämistä.
- 5) Seurata ja tukea prosenttiperiaatteen laajentamiseen tähtäävän toimenpiteen (Osaaminen ja koulutus, kärkihankkeiden 4, toimenpide 2) ja terveyden ja hyvinvoinnin kärkihankkeen (Hyvinvointi ja terveys, kärkihankkeiden 2) toteutusta ja toimia em. hankkeiden yhteistyöfoorumina.

Yhteistyöryhmän kokoonpano

Puheenjohtajat

Ylijohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Ylijohtaja Veli-Mikko Niemi, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet

Ylitarkastaja Tiina Hanhike, työ- ja elinkeinoministeriö

Erityisasiantuntija Sari Koskinen, sosiaali- ja terveysministeriö

Ympäristöneuvos Tuija Mikkonen, ympäristöministeriö

Kulttuuriasianneuvos Mervi Tiensuu-Nylund, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Mikko Hartikainen, Opetushallitus
Erikoistutkija Pia Houni, Työterveyslaitos
Johtaja Arja Huotari, Oulun kaupunki, Kulttuuritalo Valve
Lehtori Benny Majabacka, Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak)
Ylilääkäri Esa Leppänen, Jyväskylän kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi
Yksikön päällikkö Tea Raatikainen, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Saavutettavuusasiantuntija Aura Linnapuomi, Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry
Kehittämispäällikkö Timo Kukko, Metsähallitus/Suomen Museoliitto ry
Aluekoordinaattori Veera Laurila, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Yliopistonlehtori Kai Lehtikainen, Taideyliopisto
Erityisasiantuntija Päivi Nykyri, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Palvelujohtaja Helena Räsänen, Sipoon kunta, Ikääntyneiden palvelut
Erityisasiantuntija Kari Sjöholm, Suomen Kuntaliitto
Ylilääkäri Maarit Varjonen-Toivonen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri/Suomen terveyttä edistävät sairaalat ry
Erityisasiantuntija Johanna Vuolasto, Taiteen edistämiskeskus

Pysyvä asiantuntija

Projektipäällikkö Anna-Mari Rosenlöf, Taikusydän – taiteen ja hyvinvoinnin valtakunnallinen yhteyspiste

Sihteerit

Neuvotteleva virkamies Ismo Suksi, sosiaali- ja terveysministeriö
Kulttuurisihteeri Heli Talvitie, opetus- ja kulttuuriministeriö

Työjaosto

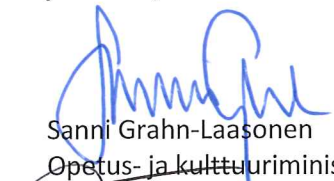
Yhteistyöryhmä nimeää työjaoston, jonka tehtävänä on valmistella ja tukea yhteistyöryhmän työskentelyä.

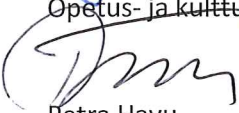
Yhteistyöryhmä voi nimetä myös muita jaostoja ja kutsua mukaan muita pysyviä asiantuntijoita.

Työryhmän asettamisessa ei ole voitu noudattaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n I momenttia, koska työryhmään on nimetty jäsenet heidän erityisen ammatillisen osaamisensa johdosta.

Kustannukset ja rahoitus

Yhteistyöryhmän menot jaetaan tasan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kesken. Kulut maksetaan sosiaali- ja terveysministeriön momentilta 33.01.01, tulosityksikkö 5500400400, ja opetus- ja kulttuuriministeriön momentilta 29.80.50.8, toimintayksikkö 6000003113, toiminto 600050020, OH290-S24200-01
Yhteistyöryhmän tulee työskennellä virka-aikana ilman eri korvausta. Yhteistyöryhmän jäsenten ja muissa matkoissa noudatetaan valtion matkustusohjesääntöä.

Sanni Grahn-Laasonen
Opetus- ja kulttuuriministeri

Petra Havu
Kulttuuriasiainneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Juha Rehula
Perhe- ja peruspalveluministeri

Satu Seikkula
Ylitarkastaja
Sosiaali- ja terveysministeriö

Jakelu Yhteistyöryhmän puheenjohtajat, jäsenet, pysyvä asiantuntija ja sihteerit

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Erityisavustaja Heikki Kuutti Isotalo
- Erityisavustaja Matias Marttinen
- Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
- Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
- Viestintä
- Kirjaamo

Sosiaali- ja terveysministeriö

- Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
- Erityisavustaja Niina Perälä
- Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto
- Työsuojeluosasto
- Sosiaali- ja terveystieteiden osasto
- Viestintä
- Kirjaamo

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriö